

альний закон Україні не потрібний, оскільки діє Закон «Про охорону культурної спадщини». Аргумент непереконливий, особливо якщо взяти до уваги, що в останньому практично немає нічого з того, що містить Закон «Про охорону археологічної спадщини», а створення спеціалізованого законодавства у цій сфері є одною з вимог «Міжнародної хартії з охорони і використання археологічної спадщини», схваленої в Лозанні у 1990 р. Її третя стаття гласить: «Охорона археологічної спадщини — це моральський обов'язок кожної людини. Разом з тим це й колективна та громадська відповідальність. Ця відповідальність повинна оформлятися відповідним законодавством».

Серед аргументів проти прийняття цього Закону були й твердження про те, що він монополізує за Інститутом археології НАН України ліцензійну і науково-методичну сфери в дослідженні археологічних пам'яток. Вносилися навіть пропозиції створити для цього якусь міжвідомчу комісію. З усією відповідальністю слід заявити, що прийняття такої пропозиції зруйнувало б чітку систему наукового вивчення пам'яток археології, що діє в Україні від 1918 р. Адже йдеться не просто про ліцензування кваліфікації археологів, а й про розробку методики розкопок та складання звітів, здійснення інспекційного нагляду за проведеним досліджень, рецензування наукових звітів, фондування їх в єдиному архівному сховищі. Навряд чи варто спеціально доводити, що ця надзвичайно велика й копітка робота не під силу будь-якій міжвідомчій комісії.

Прийняття Закону «Про охорону археологічної спадщини» схвально сприймає не лише професіоналами, а й широкою культуроохоронною громадськістю. Він створює усі необхідні правові засади для докорінного поліпшення справи охорони, збереження і вивчення археологічної спадщини України. Звичайно, за умови неухильного його виконання.

Директор Інституту археології НАН України
академік НАН України

П.П. ТОЛОЧКО

ЗАКОН УКРАЇНИ

«ПРО ОХОРОНУ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ» *

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з охороною археологічної спадщини України — невід'ємної частини культурної спадщини людства, вразливого і невідновлюваного джерела знань про історичне минуле, а також визначає права та обов'язки дослідників археологічної спадщини.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

археологічна спадщина України (далі — археологічна спадщина) — сукупність пам'яток археології, що перебувають під охороною держави, та пов'язані з ними території, а також рухомі культурні цінності (археологічні предмети), що походять з об'єктів археологічної спадщини;

* На відміну від попередніх видань Інституту (Археологія. Спеціальний випуск. — К., 2004; Археологічні відкриття в Україні за 2002–2003 рр. — К., 2004.), де був надрукований Закон України «Про охорону археологічної спадщини», прийнятий Верховною Радою України, в журналі друкується остаточний варіант, підписаний президентом України (за текстом, надрукованим в газеті «Урядовий кур'єр» · · 29 квітня 2004 р. — № 81).

об'єкт археологічної спадщини (археологічний об'єкт) — місце, споруда (вигляд), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними території чи водні об'єкти, створені людиною, незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінності з археологічного, антропологічного та етнографічного поглядів і повністю або частково зберегли свою автентичність;

пам'ятка археології (археологічна пам'ятка) — об'єкт археологічної спадщини національного або місцевого значення, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

археологічні дослідження — науково-пошукова та науково-практична діяльність, спрямована на одержання нових знань про об'єкти археологічної спадщини, закономірності розвитку давніх суспільства і людини;

охорона археологічної спадщини — комплекс здійснюваних відповідно до законодавства України заходів держави, її органів, підприємств, закладів, установ і організацій, а також громадян, спрямованих на облік (виявлення, наукове вивчення, класифікацію, картографування, державну реєстрацію), захист, збереження, належне утримання, відповідне використання, консервацію, реставрацію, реабілітацію та музесфікацію об'єктів археологічної спадщини, а також поширення знань про археологічну спадщину;

археолог — вчений (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), який має відповідні фахову освіту і кваліфікацію, професійно провадить археологічні дослідження і супроводжує їх науковою звітністю та публікацією наукових результатів;

археологічні розкопки — вид наукового дослідження археологічної спадщини, який являє собою вивчення археологічних залишків на території об'єкта археологічної спадщини і включає, зокрема, земляні роботи, які руйнують досліджувані об'єкти частково або повністю;

археологічні розвідки — вид наукового дослідження археологічної спадщини, який не пов'язаний із руйнуванням культурного шару (крім обмеженого шурфування для визначення товщини культурного шару) об'єкта археологічної спадщини і спрямований на виявлення, локалізацію (картографування), інтерпретацію об'єктів археологічної спадщини, уточнення даних про вже відомі об'єкти археологічної спадщини;

наукова експертиза археологічної спадщини — діяльність, метою якої є наукове дослідження археологічної спадщини і підготовка науково обґрунтованих висновків для прийняття рішень щодо використання археологічних об'єктів, а також аналіз програм, проєктів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, за якими передбачається проведення земляних робіт та реалізація яких може позначитися на об'єктах археологічної спадщини;

наукове дослідження археологічної спадщини — вид наукової діяльності, об'єктом якої є археологічна спадщина, рухомі культурні цінності, що походять з об'єктів археологічної спадщини, а також документована інформація (публікації, наукові звіти тощо) археологічного характеру;

відкритий лист — єдиний кваліфікаційний документ, який засвідчує фаховий рівень дослідника і дає право на проведення наукового дослідження археологічної спадщини;

дозвіл — документ встановленого зразка, виданий центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини, який дає право на проведення земляних робіт на об'єкті археологічної спадщини. Дозвіл видається досліднику, який отримав кваліфікаційний документ (відкритий лист).

С т а т т я 2. Законодавство України про охорону археологічної спадщини

Законодавство України про охорону археологічної спадщини складається з Конституції України, Земельного кодексу України, Закону України «Про охорону культурної спадщини», міжнародних договорів України з питань охорони археологічної спадщини, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Закону та інших нормативно-правових актів України.

С т а т т я 3. Основні завдання законодавства України про охорону археологічної спадщини

Основними завданнями законодавства України про охорону археологічної спадщини є:

регулювання суспільних відносин у сфері охорони, дослідження та збереження археологічної спадщини;

забезпечення права громадян на пізнання археологічної спадщини України;

забезпечення археологам — громадянам України права на проведення археологічних досліджень;

визначення повноважень органів управління у сфері охорони археологічної спадщини;

сприяння державній політиці у сфері охорони, дослідження та збереження археологічної спадщини;

визначення видів об'єктів археологічної спадщини (археологічних об'єктів культурної спадщини);

регулювання відносин власності щодо об'єктів археологічної спадщини, визначення прав та обов'язків власників і користувачів пам'яток археології;

створення необхідних умов для забезпечення охорони об'єктів археологічної спадщини;

створення нормативно-правової бази з охорони, збереження, дослідження археологічної спадщини;

визначення критеріїв щодо видачі відкритих листів та дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території археологічної пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, в історичних ареалах населених місць;

правове регулювання фінансування охорони і дослідження археологічної спадщини.

Р О З Д І Л ІІ. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ АРХЕОЛОГІЧНОЮ СПАДЩИНОЮ

С т а т т я 4. Органи управління у сфері охорони археологічної спадщини

Державне управління у сфері охорони археологічної спадщини покладається на Кабінет Міністрів України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини та інші уповноважені органи охорони культурної спадщини.

Спеціально уповноваженим органом охорони культурної спадщини є центральний орган виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

До інших уповноважених органів охорони культурної спадщини належать: орган охорони культурної спадщини Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

органи охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій;

органи охорони культурної спадщини місцевого самоврядування.

С т а т т я 5. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері охорони археологічної спадщини

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері охорони археологічної спадщини належить:

забезпечення здійснення державної політики у сфері охорони археологічної спадщини;

здійснення державного контролю у сфері охорони археологічної спадщини;

внесення об'єктів археологічної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

визначення археологічних установ та музеїв, яким надається право утримання археологічних пам'яток, а також їх купівлі;

затвердження методик і нормативів оцінки археологічних пам'яток.

Кабінет Міністрів України здійснює також інші повноваження, передбачені законодавством України у сфері охорони культурної спадщини.

Стаття 6. Повноваження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини несе відповідальність за збереження і використання археологічних пам'яток і предметів на території України.

До повноважень спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини належить:

розробка нормативно-правових актів, що регулюють питання обліку, реставрації та використання об'єктів археологічної спадщини;

ведення державного обліку археологічної спадщини;

розробка і встановлення охоронних зон археологічних пам'яток;

нагляд за веденням будівельних робіт в охоронних зонах археологічних пам'яток;

погодження відведень земельних ділянок і проектів землекористування, дорожніх, меліоративних і сільськогосподарських робіт;

надання дозволів на право ведення будь-яких робіт, пов'язаних з діяльністю щодо охорони і вивчення археологічної спадщини;

призупинення або заборона будь-якої діяльності юридичних або фізичних осіб, що загрожує збереженню археологічних пам'яток;

направлення подань щодо застосування санкцій за діяльність, яка загрожує збереженню археологічної спадщини, призупинення фінансової діяльності юридичних і фізичних осіб, які порушують законодавство про археологічну спадщину;

розробка методичної бази і документації з питань охорони і використання археологічної спадщини;

організація і проведення експертиз з охорони і використання археологічної спадщини;

організація діяльності з продажу, скупки, ввозу і вивозу археологічних предметів на територію та з території України та контроль за цією діяльністю.

Стаття 7. Повноваження інших уповноважених органів охорони культурної спадщини

До повноважень органу охорони культурної спадщини Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, органів охорони культурної спадщини місцевого самоврядування належить:

здійснення контролю за виконанням цього Закону, інших нормативно-правових актів щодо охорони археологічної спадщини;

забезпечення в межах відповідної території (Автономної Республіки Крим, області, міста, району) належного захисту та утримання об'єктів археологічної спадщини;

погодження на стадії проектування відведення земельних ділянок під містобудівні, шляхові, меліоративні та землепорядні роботи після їх археологічного дослідження;

здійснення постійної інспекції за станом збереженості археологічних пам'яток;

реєстрація дозволів та відкритих листів на право проведення досліджень на археологічних пам'ятках.

Стаття 8. Державний облік археологічної спадщини

Археологічні пам'ятки і предмети підлягають державному обліку незалежно від підпорядкування і форми власності.

Державний облік археологічної спадщини здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

Державний облік археологічної спадщини включає її виявлення, фіксацію, визначення наукової та культурної цінності, картографування і паспортизацію, складання списку і зводу археологічних пам'яток, облік та інвентаризацію археологічних колекцій незалежно від відомчої належності і форми власності.

Порядок проведення Державного обліку археологічної спадщини визначає Кабінет Міністрів України.

Р О З Д І Л І І І. НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

С т а т т я 9. Види та принципи наукових досліджень археологічної спадщини

Наукові дослідження археологічної спадщини включають:

вивчення історико-архівних даних щодо об'єктів археологічної спадщини; польові дослідження, що передбачають проведення земляних робіт (розкопки та розвідки), дослідження, що не передбачають проведення земляних робіт (розвідки без здійснення земляних робіт, геомагнітна зйомка, аерофотозйомка тощо); всі види післяпольових досліджень.

Принципами наукового дослідження археологічної пам'ятки є: застосування, де це можливо, неруйнівних методів дослідження; завдання якнайменшої шкоди об'єктам археологічної спадщини та запобігання тому, щоб об'єкти археологічної спадщини залишалися розкритими після завершення польових досліджень без забезпечення їхнього належного збереження, консервації та раціонального використання;

проведення наукової фіксації усіх етапів дослідження і всіх виявлених знахідок та інших матеріальних залишків;

публікація результатів наукового дослідження археологічної пам'ятки.

С т а т т я 10. Право на проведення наукових досліджень археологічної спадщини

Право на проведення наукових досліджень археологічної спадщини надається виключно археологам, які мають практичний досвід проведення археологічних робіт (розкопок, розвідок), виконують вимоги законодавства України про охорону культурної спадщини.

Проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, у зонах охорони, в історичних ареалах населених місць, а також дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею, під водою, здійснюється за дозволом, виданим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

Дозволи на проведення археологічних розвідок, розкопок надаються за умови дотримання археологом вимог охорони археологічної спадщини та наявності у нього відкритого листа — кваліфікаційного документа, виданого Інститутом археології Національної академії наук України.

Використання будь-якою особою металодекторів та інших приладів для пошуку об'єктів археологічної спадщини або рухомих предметів, пов'язаних з культурним шаром, без наявності відкритого листа і дозволу на проведення археологічних досліджень є незаконним.

С т а т т я 11. Науковий звіт дослідника археологічної спадщини

Археолог, який здійснює археологічні дослідження на території України, зобов'язаний до початку наступного польового сезону подати до наукового архіву Інституту археології Національної академії наук України науковий звіт про здійснені археологічні дослідження, який є однією з умов одержання таким археологом відкритого листа на наступний строк проведення археологічних дослі-

джень. Звіт про проведені археологічні дослідження є обов'язковою науковою документацією і підлягає довічному зберіганню. Вимоги до складання наукового звіту затверджуються Вченою радою Інституту археології Національної академії наук України.

Наукові звіти про археологічні дослідження, проведені на території України, зберігаються в науковому архіві Інституту археології Національної академії наук України. Підприємства, установи, організації, що володіють науковими археологічними архівами або будь-якою звітною документацією про археологічні дослідження на території України, зобов'язані надавати їх оригінали або повні копії на запит Інституту археології Національної академії наук України.

С т а т т я 12. Функції та повноваження Інституту археології Національної академії наук України у сфері наукового дослідження археологічної спадщини

Інститут археології Національної академії наук України як державна археологічна наукова установа відповідно до законодавства України:

є єдиною науковою установою, яка видає кваліфікаційні документи (відкриті листи) на право проведення археологічних досліджень в межах усієї території України;

організує і здійснює наукові та науково-рятівні дослідження археологічних об'єктів;

координує археологічні дослідження в наукових установах та організаціях незалежно від їх підпорядкування та форм власності на території України;

розробляє, затверджує та впроваджує наукові методики дослідження археологічної спадщини;

на замовлення спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини здійснює наукову археологічну експертизу та погодження програм і проектів містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, будівельних, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках археології, у зонах охорони археологічних пам'яток, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах місць, занесених до Списку історичних населених місць України;

готує кваліфіковані кадри у сфері дослідження, охорони і використання археологічної спадщини;

збирає повний науковий архів звітів про археологічні дослідження в Україні;

забезпечує збереження та облік рухомих предметів, що походять з об'єктів археологічної спадщини України (далі — знахідки) і відповідно до законодавства передані до його фондів;

провадить наукові експертизи досліджень археологічної спадщини та наукових звітів.

С т а т т я 13. Участь громадськості в охороні археологічної спадщини

Громадські організації, громадяни сприяють органам охорони культурної спадщини у проведенні практичних заходів з виявлення, вивчення, обліку та охорони об'єктів археологічної спадщини, популяризації серед населення знань про них та пам'яткоохоронного законодавства, здійснюють громадський контроль за станом збереження, використанням, консервацією та музеєфікацією пам'яток археології.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування сприяють діяльності Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Українського фонду культури, інших громадських організацій, а також громадян з охорони археологічної спадщини.

С т а т т я 14. Правовий статус археологічної експедиції

Археологічна експедиція за своїм правовим статусом може бути як окремим підрозділом юридичної особи (наукової установи, навчального закладу, музейної установи тощо), так і юридичною особою державної або комунальної фор-

ми власності, статутна діяльність якої передбачає проведення наукового дослідження археологічної спадщини.

Керівництво діяльністю археологічної експедиції у сфері дослідження археологічної спадщини здійснює археолог, який одержав відкритий лист та дозвіл на проведення земляних робіт на об'єкті археологічної спадщини.

Археологічна експедиція може бути утворена Інститутом археології Національної Академії наук України, науковими установами Національної Академії наук України, в яких є археологічні відділи, вищими навчальними закладами III або IV рівня акредитації державної форми власності в межах програм підготовки студентів, музеями, заповідниками, музеями-заповідниками державної та комунальної форм власності, штатний розпис яких містить посади археологів.

Археологічні експедиції, загони і групи очолюються дослідником, який отримав відкритий лист, і перебувають під охороною держави. Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації і громадяни надають допомогу і сприяють проведенню археологічних досліджень.

Р О З Д І Л І V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ДОСЛІДНИКІВ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

С т а т т я 15. Права та обов'язки дослідника археологічної спадщини

Дослідник археологічної спадщини (археолог) є вченим і має відповідні права, встановлені цим Законом, законами України «Про охорону культурної спадщини» і «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Дослідник археологічної спадщини:

має привілейоване право на поновлення наукових досліджень об'єкта археологічної спадщини, який він досліджував раніше, крім випадків призначення на цьому об'єкті археологічної спадщини охоронних досліджень відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини»;

має пріоритетне право доступу до предметів археології, виявлених ним під час археологічних досліджень і переданих до державних установ і закладів;

зобов'язаний здійснювати археологічні дослідження відповідно до цього Закону, дотримуватися вимог інших актів законодавства України, в тому числі інструкцій (методик, правил), затверджених спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини;

зобов'язаний забезпечувати схоронність виявлених об'єктів культурної спадщини та передачу рухомих предметів після їх вивчення визначеній у відкритому листі та у дозволі установі, здійснювати консервацію об'єктів культурної спадщини, упорядкування території після завершення робіт, а в разі потреби — на договірних засадах взяти участь у приведенні зазначених об'єктів до експозиційного стану та підготовці матеріалів для державної ресторації цих об'єктів як пам'ятки;

зобов'язаний супроводжувати свої дослідження обов'язковою документацією (описовою, креслярською, фото-, кіно-, відеофіксацією) та дотримуватися принципів наукового дослідження археологічної спадщини, визначених цим Законом.

С т а т т я 16. Реалізація прав на наукове дослідження і одержання наукового результату

Одержана в результаті археологічних досліджень наукова інформація є об'єктом права інтелектуальної власності відповідно до законодавства України.

Підставами виникнення права інтелектуальної власності на одержану в результаті археологічних досліджень наукову інформацію є: одержання такої інформації в результаті польових або інших археологічних досліджень; створення

інформації своїми силами і за свій рахунок; виконання будь-якого договору, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Право інтелектуальної власності на одержану в результаті археологічних досліджень наукову інформацію регулюється цим Законом, законами України «Про науково-технічну інформацію», «Про авторське право і суміжні права» та іншими актами законодавства України. Право власності на наукову інформацію, одержану або створену кількома громадянами або юридичними особами визначається договором, укладеним між співвласниками цієї інформації.

Спори про право інтелектуальної власності на одержану в результаті археологічних досліджень інформацію вирішуються відповідно до законів України.

С т а т т я 17. Право на публікацію результатів наукових досліджень археологічної спадщини

Археолог, який здійснив археологічні дослідження, має виключне право на публікацію одержаної в результаті польових і післяпольових досліджень наукової інформації в порядку, встановленому частиною першою статті 15 та статтею 28 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

С т а т т я 18. Знахідки, одержані в результаті археологічних досліджень

Знахідки, одержані в результаті археологічних досліджень (нерухомі та рухомі предмети, які були пов'язані з об'єктом археологічної спадщини і виявлені та задокументовані під час археологічних досліджень), є державною власністю. Вони підлягають обліку та класифікації відповідно до методики, затвердженої спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини. Правовий режим скарбу визначається законодавством України.

З моменту виявлення і до передачі на зберігання згідно із законодавством України знахідки охороняються державою нарівні з об'єктами музейного фонду України.

Знахідки підлягають передачі на зберігання до фондів Інституту археології Національної академії наук України, до фондів музеїв та/або навчальних закладів, наукових установ, закладів культури державної або комунальної форми власності, де забезпечені належні умови їх зберігання, вивчення, експонування тощо. Установи та організації, до яких передаються знахідки, вказуються попередньо у відповідному листі і відповідному дозволі, при цьому має бути визначений пріоритет утворення центральних, регіональних або місцевих (в археологічних заповідниках) цілісних колекцій.

У тому випадку, коли досліджені елементи археологічної спадщини залишаються на місці (*in situ*), археолог разом з відповідним органом охорони культурної спадщини вживають заходів щодо їх консервації або музеєфікації. Фінансування таких заходів провадиться відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини».

С т а т т я 19. Обов'язки юридичних і фізичних осіб, у користуванні або власності яких перебувають археологічні об'єкти

Юридичні і фізичні особи, у користуванні або власності яких перебувають археологічні об'єкти або предмети, зобов'язані:

дотримуватися всіх правил охорони і використання археологічних об'єктів або предметів;

виконувати всі необхідні роботи виробничого характеру згідно з дозволом; негайно інформувати про нововиявлені об'єкти або предмети в межах території, яку вони використовують для своєї діяльності;

сприяти і не перешкоджати будь-яким роботам з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів.

Р О З Д І Л V. ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ, ЗАХИСТУ, ДОСЛІДЖЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

С т а т т я 20. Джерела фінансування охорони, захисту, дослідження археологічної спадщини

Фінансування охорони археологічної спадщини здійснюється за рахунок загального і спеціального фондів Державного бюджету України.

Джерелами фінансування заходів у сфері охорони, захисту, дослідження археологічної спадщини можуть бути кошти власників археологічних об'єктів чи уповноважених ними органів або осіб, які набули права володіння, користування чи управління пам'ятками, кошти замовників робіт, благодійні внески та пожертвування, у тому числі валютні, на охорону археологічної спадщини та інші джерела, не заборонені законодавством України.

Р О З Д І Л VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ

С т а т т я 21. Принципи та види міжнародного співробітництва України у сфері охорони археологічної спадщини

Археологічна спадщини України є невід'ємною складовою археологічної спадщини Європи і людства в цілому. Україна заохочує міжнародні обміни інформацією про археологічні дослідження, сприяє міжнародним контактам археологів.

Держава дбає про налагодження і розвиток співробітництва з іноземними державами та міжнародними організаціями для запобігання незаконним археологічним розкопкам, незаконним ввезенню, вивезенню і передачі права власності на рухомі предмети, що походять з об'єктів археологічної спадщини.

Держава створює необхідні правові та економічні умови для здійснення у сфері охорони археологічної спадщини вільних та рівноправних відносин з іноземними науковими установами та організаціями, іноземними та міжнародними науковими товариствами і об'єднаннями, якщо ці відносини не суперечать законодавству України.

Міжнародне договірно-правове, інформаційне, наукове співробітництво у сфері охорони археологічної спадщини здійснюється у формах, що не суперечать законодавству України.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору України.

Р О З Д І Л VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

С т а т т я 22. Відповідальність за порушення законодавства України про охорону археологічної спадщини

Юридичні і фізичні особи, дії або бездіяльність яких завдали шкоди археологічній спадщині, несуть відповідальність відповідно до законодавства України.

Р О З Д І Л VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із Законом України «Про охорону археологічної спадщини»;

розробити і привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їхніх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) частину дев'яту статті 118 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 3-4, ст. 27) викласти у такій редакції:

«9. Проект відведення земельної ділянки погоджується з органом по земельних ресурсах, природоохоронним і санітарно-епідеміологічним органами, органами архітектури і охорони культурної спадщини та подається на розгляд відповідних місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування»;

2) статтю 298 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) викласти у такій редакції:

«Стаття 298. Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток — об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці

1. Умисне незаконне знищення, руйнування або пошкодження пам'яток — об'єктів культурної спадщини —

караються штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені щодо пам'яток національного значення, — караються позбавленням волі на строк до п'яти років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені з метою пошуку рухомих предметів, що походять із об'єктів археологічної спадщини,

— караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

4. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою з використанням службового становища, —

караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років».

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

18 березня 2004 року

№ 1626-IV